

Csengery utca 24.

Erdős Eugénia neve most kerül először emléktáblára, aminek nagyon örülök, mert ő maga mindig, Bécsből és Berlinből is visszavágyott Kanizsára.

Ugyan ebben a házban ő maga már nem járhatott, hiszen a halála után épült. De szerintem mégis erős köze lehet hozzá, és nemcsak testvérei révén, hanem azért is, mert ez a ház 1887-ben nagy valószínűséggel éppen az ő vagyonából épülhetett fel.

Nézzünk bele kicsit a család történetébe, aminek eredeti neve BIBA volt, s majd, miután Eugénia énekesnő lett, s felvette az Erdős nevet, példáját két kanizsai testvére is követte.

Biba Ferenc herzensenyicai vadász és a kanizsai Klein Magdolna házasságából 1843 és 1862 között 12 gyermek született. Sokan elhunytak kisgyermekként, majd egy testvér húszas évei elején. Ha már várostörténeti eseményen vagyunk, a fiatal Biba Ferencről érdemes tudni, hogy jogásznak készült és Nagykanizsa város címzetes aljegyzője volt. Ebben a minőségében ő volt az egyik aláírója a város új utcanév-rendeletének, amely 1873-ban új alapokra helyezte az egész utcaelnevezési és házszámozási rendszert. E ház építésének idejében már csak hárman éltek a testvérek közül: Ferdinánd, aki megtartotta a Biba nevet, ő Bécsben, valamint Kornélia és Bálint, akik Erdősire változtattak, ők Nagykanizsán.

Testvérük, Eugénia – rövidre szabott pályáján belül – leghosszabb ideig Berlinben működött: 1877/78-ban a királyi operaház tagjaként operaszerepeket énekelt, majd pesti és bécsi időszak után 1881-től a berlini Walhalla operettszínház rendkívül módon népszerű és sikeres szubrettje volt. Sikerei csúcán, 1886 őszén érezte úgy, hogy női becsületét csak halálával tudja megváltani. Kívánságának megfelelően testvérei szeretett városában, Kanizsán helyezték örök nyugalomra. Komoly vagyon maradt utána, és azt gondolom, hogy nagy valószínűséggel abból épülhetett ez a szép ház, ahol most állunk.

A család ugyanis soha nem volt vagyonos. Apjuk a Batthyány-ak uradalmi fővadászaként talán nem keresett rosszul, de viszonylag korán meghalt, amikor Kornélia, a legidősebb gyermek, e ház építetője még csak húsz éves volt és Bálint, a legfiatalabb, aki szintén kötődik a házhoz, mert később borkereskedése volt itt, még csak egy éves. Eugéniát is baráti szívességből adott kölcsönből tudta anyja Bécsben énekelni taníttatni. Apja halálakor Kornélia már tanítónőként dolgozott, mint egész életében, és később Bálint is pedagógus lett. Kornéliáról érdemes megjegyezni, hogy sokat foglalkozott a kicsik olvasástanításának módszereivel, amiről egy könyvet is kiadott – a Thury György Múzeumban létezik belőle példány. Bálint később, biztos fizetéskiegészítésként borkereskedéssel is foglalkozott, de nem tartom valószínűnek, hogy Eugénia nélkül lett volna bármelyiküknek, vagy együttesen pénze egy ilyen ház építésére.

Eugénia halálakor a berlini sajtó többször is megemlékezett arról, hogy milyen szép vagyon maradt utána, mert, bár nagyon jól keresett, viszonylag egyszerűen élt: az akkori Berlin egyik akkori hölgyeként a magánéletében megmaradt annak az egyszerű polgárnőnek, aminek anyja nevelte. Azt is tudjuk, hogy nagyon összetartó család voltak, amit az is bizonyít, hogy Berlinben elkövetett öngyilkossága után testvérei valóban eleget tettek utolsó kívánságának és hazaszállították holttestét, hogy kanizsai földben nyugodhasson. Így azt hiszem, nem elrugaskodott a feltételezés, hogy mindenképpen testvérei örökölhették meg a vagyonát – főleg, mivel más hozzátartozója nem is volt –, és aztán abból épült fel ez a szép ház.

Még érdemes megemlíteni, hogy a két Kanizsán maradt testvér, bár majdnem húsz év korkülönbség volt közöttük, nagyjából egyszerre alapított családot, és nem sokkal Eugénia halála után. A 25 éves Bálint még 1886 őszén, alig két hónappal a tragédia után vette feleségül Novák Lujza tanítónőt. Gondolom, előre elrendezett esemény volt, és nem változtattak Eugénia halála miatt. A 44 éves Kornélia pedig a következő év őszén ment férjhez a 45 éves Trojkó Lajos ügyvédhez. Bálintéknál született két gyermek, Kornélia házassága gyermektelen maradt. Azóta ez a két testvér is a nemrég példásan helyreállított családi sírboltban nyugszik, itt, a kanizsai temetőben, Eugéniával és édesanyjukkal együtt. Ha kisétálunk a temetőbe, ott is emlékezhetünk rájuk, és most itt, e ház előtt elhaladva is.

Kocsis Katalin